

ŠKARAT

Zabavno-zbadljiv in šaljev list.

Št. II.

V Ljubljani, 10. junija 1884.

Tečaj II.

Novopečenemu materijalistu.

Taiste nazôre sva iméla,
 Taisti vzor je vnémal obá:
 Za blagor Slovânstva sva goréla,
 Goréla sva za blagor svetá.

Imél si nazôre plemeníte,
 I sám sí plemenít bil i blag,
 A sklénil je vrag, da pogubi te,
 I zvél na pót je krivo te vrag.

Prevéril si se povsè drugače,
 Sedàj goriš za drug idejál! . . .
 Srcé mi, zlo prevárjeno, plače,
 Ker si za blage vzore propál!

Grad.

Ἐσσετα: ἤμαρ ἔτι' ἂν ποτ' ἐλεύσῃ
 Ἰλιος ἕρη

Tvrđ grád na gôri se dviga,
 Ponôsno kipí v oblák.
 Večerna zarja zlatí ga,
 Počási se bliža mrak.

V temôtnem lési zvenkéče,
 Potájno brenkóče mèč.
 Selján seljánu šepeče:
 „Ne bódemo róbi věč!“

Prijazno zjutraj ob zôri
 Pojavi se béli dán,
 Na grad posije na gôri: —
 Popólnem je razdeján.

Čivkoslav Lažán.

S Štajerskega od nekod. (Na binkoštno nedeljo.)
 Objavilo se je, da je najboljšo župnijo v naši vladikovini dobil
 gosp. Johann Schuscha — ne pa Žurža. Slednji način pisave
 njegovega imena mu ni posebno po godu, še zamerili bi se mu.
 Pa kaj hočemo. Kako že poje pesnik slavni?

„Crede mihi, immensa est finemque potentia coeli
 Non habet; et quidquid superi voluere, peractum est.“

Pri nas živi mož, ki dela za kratek čas rime. Začuvši
 neverjetno novico o novem župniku v Laškem trgu, skoval je
 v prvi dan junija naslednje blagglasne stihe:

„Zakaj tak tečeš urno
 Savinja bistra ti?
 Kaj pluska val tak burno
 Ob breg tvoj skalnati?“

Al' ljuti gnev te grabi,
 Ker gledaš slavni den,
 Ko h godu brate vabi
 Sokolec čvrst, jeklén?

Togote, ljuba duša
 Jedin je ta uzrok:
 Da pride v Laško „Schuscha“
 Suhota bo okrog.

Dober svet Tržičanom.

Kaj iščete za drag denar vode iz Reke in Bistrice? Jaz
 Vam povem, kje dobite vode zelo dober kup.

Poslušajte tedaj!

V novem porotnem poslopji v Ljubljani so v kletih
 prostrani reservoiri. Iz teh si napeljite vodo. Niti krajcarja
 ne bode treba plačati.

Še hvaležni Vam bomo!

V Nemcih.

Sinček: Vater, i was gut, wie der Esel spricht.
 Oča: I—a mein Kind!

Prijatelj Šaša v Ljubljani prijatelju Maši v Trstu.

Ljubi moj! Čudim se, da ste pri Vas tako tesnosrčni,
 da komu zaradi tega službo odpoveste, ker je urednik. Še ve-

seli bi morali biti, da imate dovtipnih ljudij. Tega bi se ne bil nadejal. Obžaluje Vašo tesnosrčnost

Tvoj

Š a š a.

Prijatelj Maša v Trstu prijatelju Šaši v Ljubljani.

Ljubi moj! Tvoje očitane tesnosrčnosti je opravičeno, obžalovanje pa kar za Se pridrži, kajti tudi pri Vas ni veliko boljše. Saj še ni dolgo temu, da je nekdo zaradi nekega glasovanja pri nekem zboru nekega Vašega društva neko službo popustil. Bot za bot. Pa brez zamere!

Tvoj

M a š a.

Mej dvema nemškutarjema.

- A. Tschau! Grüss dich!
- B. Servus! No, kaj pa ti praviš k zadnjim ukrepom naše hranilnice? Si li čital, kako razjarjeno pišejo slovenski listi v tej zadevi?
- A. Čital sem, čital. A kaj pomaga tako pisanje! Mi smo mi. Mi imamo hranilnico v rokah, tedaj tudi njen denar.
- B. A oglašajo se že deležniki hranilnice z javnimi protesti. Na te bode vendar treba ozir jemati.
- A. Kaj še! Dokler ni mestne hranilnice, ni konkurence. In dokler ni konkurence, se nam ni ničesar bati. Mi moramo biti kakor Bismarck, ki je rekel: „Wir nehmen das Geld wo wir es finden!“
- B. Pa Bismarcku se vendar ne moremo primerjati.
- A. Zakaj neki ne? Le poglej ga dr. Schrey-a, ali ni pravi pravcati Bismarck od nog do glave. Samo, da je malo premajhen.
- B. In pa da nema treh las na glavi.
- Oba: Ha-ha-ha-ha!

* * *

Filozofična premissljevanja.

Ako je vesoljni svet gledališče in vsi ljudje na njem igralci, od kod vzeti potem orkester in občinstvo?

Po načelu, da je „Čas denar“, nosijo se ure v zastavnico.

Kakšen bil bi svet, ko bi se ne bil ustvaril, tega nihče ne ve.

Ni ga bolj čudnega prizora, kakor če kratkovidnež v daljno bodočnost gleda.

Resna premissljevanja penzioniranega filozofa Izidora Muzloviča.

Letošnje leto bode z debelemi mastnimi črtami zapisano v narodno našo kroniko, kajti prineslo nam je na prestopni dan „Ljubljanski list“ z vsemi njegovimi nadnormalnimi članki in podnormalnimi listki in Dunajskimi pismi, prineslo nam je utrjeno in zagotovljeno narodnost in pa slavno molzno kravo, o kateri pa sedaj še ne vemo, ali je pingavskega ali muricodolskega plemena, ali je šavra ali mavra.

Sedaj vendar jedenkrat lahko mirno gledamo v bodočnost — bodemo li kaj zagledali je drugo vprašanje. Narodnost nam je utrjena! Kaj se nam treba še truditi in napenjati, kaj se brigati, če se uraduje nemški in se snujejo nemške šole. To je vse prazno prizadevanje, ker naša narodnost je utrjena in bati se nam ni ničesar več — morebiti celo Dunajskih pisem ne več.

Brez skrbi bode mo tedaj posedali v senci utrjene narodnosti in tacega mišljenja, začelo se bode pravo feaško življenje, brez dela in truda, le kadar bode komu posebno dolg čas, bode šel znano kravo molzt ali pa jej rep vihāt.

V ta namen bodo naši pisatelji v bodoče, kakor sv. Florijan, nosili vsak svojo golido seboj. I saj je bo treba! Ali bo mar v škarnicel, ali pa v žep molzel? Na 50 korakov bode mo vsled te golide lahko spoznali vsacega literata in časnikarja, ter se pri vsakem lahko prepričali, je li kaj in koliko namolzel, kateremu je narodnost res molzna krava, da je vredno, da se o tem govori.

Pri vsej tej afêri pa se je vendar nekaj čisto prezrlo. Izumili so molzno kravo, to je res. A če je krava molzna, kaj pa je s teletom? Pa vendar ne, da bi ga bili že prodali, ali pa celo zaklali in pojeli? Vsekako ne bode odveč, ako se dosedaj v temoto zavita zgodovina tega teleta nekoliko razsvetli. Važno je vedeti, ali je junček ali junica, že zaradi plemena. In zdaj, ko že imamo narodno molzno kravo, nam tudi tele, ki je gotovo že odstavljeno, ne bode delalo preglavice, marveč bode mo celo prijeten prirastek.

Ker je že o najnovejšem dnevniku govor, naj še nekaj omenim. Njegov urednik trdi namreč v jednej zadnjih številki, da ne zoblje dispozijskega ovsa, temveč, da je „Ljubljanski list“ izključna last gosp. Bamberga. Ako je temu tako, potem se mi jako čudno zdi, zakaj politične oblasti ustno in pismeno agitujejo za ta listič, kakor da bi od g. Bamberga

služili kako provizijo, potem ne razumem, da je c. kr. profesor moral zapustiti službo gospodu Bambergu na ljubo, potem je to nam dokaz, da se pri nas slabo gospodari in da je dovoljeno, služiti dvema gospodoma, ob enem biti c. kr. profesor in zasobni uradnik Bambergov.

Sploh se je pri nas jelo obračati na bolje. Narodnost nam je osigurana, molzno kravo smo dobili, tele se bode menda tudi našlo, vrhu tega pa še opričnike, narodne grobokope itd., da nam niti narodnega ponosa več treba ni. Našel se je tudi narodni mecenat ter razpisal darilo več stotakov tistemu, ki bi dokazal istinitost toli premlevanega stavka: „Sit finis est licitus, etiam media sunt licita.“

Ker se je to vprašanje temeljito in neovrgljivo rešilo, smo si v svesti, da je blagajnik „Narodnega doma“ že gotovo dobil obljubljeni stotake in da mu ni motilo prirojene ravnodušnosti, so li ti novci iz „Ubiibi“ ali pa iz „Ibiubi“, da so le že v blagajnici. „Verbum nobile, debet esse stabile!“ rekel je peklenšček poljskemu „Faustu“ Tvardovskemu in v slednjem vzbudil se je vsled tega poziva tako silno poljski ponos, da se je takoj udal in ni snedel svoje plemenite obljube.

Nadejam se, da bode tudi naš dotičnik ostal mož beseda da se ne bode ravnal po starem pregovoru: „Obljubiti in dati je preveč!“

Škratogrami.

Celje: Naši nemčurji so soglasno sklenili, da je le tisti pravi „Kmetški prijatelj“, kdor pooblastila ponareja, ali pa po nedolžnem uklenene kmete s palico ali z bokserjem bije. Dalje so ukrenili, da se „Wacht am Rhein“ nikjer tako lepo ne poje, kakor v vagonu.

Od nekod na Notranjskem: (Senzačna vest.) Pred par dnevi navstal je krik: Ogenj, ogenj! Neki gospod, stanujoč v prvem nadstropji, skočil je preplašen skozi okno. A nesrečnež ni pomislil, da je elastičen. Vsled te svoje upogljive lastnosti skače še dan danes kakor kaka „žoga“ po naših ulicah.

Budimpešta. Danes so pri volitvah samo 20 oseb pobili. Extra Hungariam non est vita, et si est vita, non est ita.

Celje: Tisti nemčur, ki je nekemu Sokolu hotel ukrasti klobuk in pri tej priliki dobil jedno po nosu, vskliknil je: „Sedaj še le vem, kaj je narodni po-nos!“ Prav je imel pisatelj Dunajskih pisem, da ga ni treba.

Ljubljana. „Ljubljanski list“ ponatisnil je iz „Soče“ znani članek „Peska v oči“. Mesto mirno.

Trst. Volitve za deželni zbor razpisane so za prve dni prihodnjega meseca. Deželni zbor pa na jutri.

Vprašanje.

Ako je zgradba stanovanj za delavce res tako nujna in ako nema stavbena družba kranjska nikakega dela, zakaj ne začne staviti poslopje na prostoru nekdanje „Zapone“? Kdaj sploh je potekel obrok, da se na omenjenej pustoti začne zidati? Ali se krogi, ki imajo v tej zadevi merodajno besedo, še ne bodo ganili?

Vprašanje.

Najnovejši dnevnik slovenski čutil je potrebo naglašati izborna gospodarstvo in tako rekoč uzorno upravo hranilnice kranjske. Mi prav radi pritrjujemo vsakej količkaj podprte hvali, a ne moremo si kaj, staviti vprašanje:

Kje je bilo izborna gospodarstvo in tako rekoč uzorna uprava, ko je Pressnitz izneveril 28—30.000 goldinarjev, in se je ta vsota pokrila iz rezervnega zaklada, ne da

bise bili na odgovor in povrnitev pozvali gospodje, ki so odgovorni za vse take nerednosti. Pri količkaj natančnem nadzorstvu in skontrovanji je tako izneverjenje nemogoče.

Jeden, ki mu ni vsaka stvar uzorna.

Od več strani čuje se opazka, da „Slovenec“ in „Edinost“ v zadevi Stritarjevih „Dunajskih pisem“ nečeta pokazati barve in se prikrivata z doslednim molčanjem. Kaj neki more biti temu uzrok? Je li njima in njihovim čitateljem narodnost res tako utrjena in osigurana, da se popolnem strinjata z nazoni in mislimi v imenovanih pismih izrečenimi ali sta se pa morebiti ustrašila „molzne krave“ in njenih rožičkov?

Vsekako je to vprašanje jako zanimljivo in radovedni smo, kako se bode rešilo.

„Ali so ta drevesa vzrastla, odkar sem bil zadnjokrat tukaj!“ čudil se je neki umirovljenec prisedši na kmete, kjer si je bil za poletje najel hladilno stanovanje.

„To ni nič čudnega,“ odvrne mu prostodušno neki kmet, „saj nemajo nič družega za delati.“

„Kako to, da dajete k mesu samo po jeden krompir, ko sem jih do sedaj po dva dobival?“ tožil je neki gost v nekej bolj priprostej gostilni. — „Veste, to je zavoljo tega,“ odgovori gostilničar, „ker je letošnji krompir tako za nič, da bi noben gost dveh snesti ne mogel.“

Tri narodne Pohorske.

I.

Poj'dmo na Štajersko
Gledat kaj delajo
Ljubčeki tri.

Prvi je Nageljček,
Drugi je doktorček,
Tretji je ljubček
Moj'ga srcá.

Nagel vije hrastove si vence;
Doktor psuje v zboru na Slovence
Agitacija srce povoljno
Ljubčeku hladí.

II.

Moj pobič krave pase;
Na planinci trava rase.
Moj pobič pravi: juhé, juhé,
Na planinci lušno je!

Moj Hans pa agituje,
S Slovenci se norčuje;
Moj „Hammer“ pravi: juhé, juhé,
Nemčurska reč izvrstno gre!

III.

V našem vrtu tri rožce cvetó,
Lepo črno-rudeče-rumene;
Prav nemški pisane so;
Dekle natrgaj jih za mene.

Jaz pa rožce natrgane 'mam,
 V sredi mesta Mariborskega tam:
 Hammer in Hans, Nagele,
 Z žido povila sem vse;
 Bismark le pridi po njé.

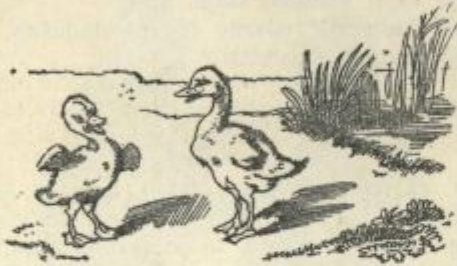
Stara, pa še nikjer zapisana.

V nekej krčmi v Ljubljani, katere najemnik je slul po svojej izrednej brezozirnosti, dogodila se je pred leti naslednja dogodba:

Neki gospod veli si za zajutrek prinesiti guljaša. Ko se mu zahtevano jedilo postavi na mizo, zapazi v jušadi nekaj ne- navadnega. Vzame vilice in izvleče — cunjjo. „He, gospod krčmar, to je vender od siše, cunjja v guljaši!“

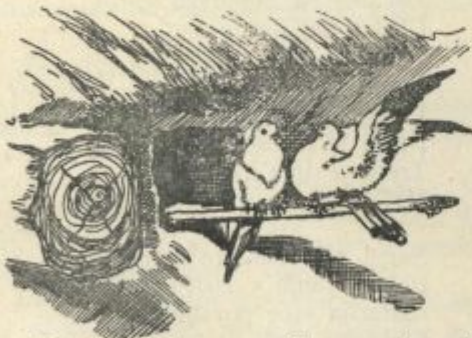
A krčmar ni bil prav nič osupnen. Široko se ustopi pred gosta in se porogljivo odreže:

„Kaj mislite, da vam bom za 14 krajc. „židane facaneteljne“ v guljaš dajal?“

„No, kaj se tako klaverno držiš?

— „Kaj bi se ne? Vse nas hoče Graška „Tagespost“ pokupiti. Komaj smo lupino prekljuvale, že nas potrebuje, da nas primerno pripravljene predstavi svojim čitateljem. Žal mi je, da sem kot „raca“ na svet prišla!“

Ona: Srček, kaj si tako čmeren, ali me več ne ljubiš?

On: Kdo bi pri tem mrzlem vremenu še na ljubezen mislil.

Graška „Tagespost“

je zopet jedenkrat smodnik iznažla. V večernem listu z dne 7. t. m. v vsej resnobi pripoveduje, da bi Ljubljana in vsa dežela kar vriskala in veselja plesala, ko bi bil pl. Premerstein imenovan škofom Ljubljanskim.

Za Boga svetega, kdo jej je zopet to jajce podtaknil?

Skoro bi mislili, da je g.-pl. Premerstein sam naročil to reklamo, ko bi ta reklama ne bila preokorna in ko bi se v omenjenem članku ne poudarjalo bogato znanje in radodarnost Premersteina, kateri v ti svoji lastnosti menda sam ne veruje.

Ljubljanski dopisnik v Graško teto je res že davno prekosil lažnjivega Kljukca in slavnega Münchhausen-a.

Poslano.

Znano duhovito nemško rimo:

„Hanns Sachs war ein Schuhmacher und Poet dazu.“

je nepoznat pesnik tako preložil:

„Janez Sachs je bil čevljar in je pel.“

Ker ne znam, kje biva nepoznati ljubljenec modric, prosim ga po tem potu, da blagovoli posloveniti še naslednje stihe:

„Mein Herz glüht wie die Lava,
 Seit mein geliebter Kavallerist
 Fort marschirt ist!“

Večna škoda bi bila, ko bi se ta duhteča cvetlica z nemškega ne presadila na leposlovni vrt slovenski. In kdo bi bil k temu sposobnejši, nego — li omenjeni, žal, da nepoznani prestavljalec navedenih rim o Janezu Sachsu!

Zaradi tega trdno upam, da drage volje izpolni to skromno prošnjo meni v veselje, našemu slovstvu pa v prid.

V Ljubljani na sv. Marjete dan.

Jurij Peskar.

Danes na sv. Marjete dan, je mej hudo nevihto, baje treščilo v novo hranilnico.

Pa ne, da bi bil to nekak protest od zgoraj proti name- rovanemu ustanovljenju nemške ljudske šole v Ljubljani, ka-li?

- A. Zakaj tako trdovratno dežuje? Ali je temu uzrok sv. Medard? Kaj praviš ti?
- B. Kaj ne veš od kod toliko tega vodenega blagoslova? To je prav naravno. Nebo se milo joče nad čudnimi kozli, katere je c. kr. profesor Linhart pri zboru nemškega šulferajna v Gradci preobračal.

V „Narodnej Tiskarni“ in pri Jan. Giontinju v Ljubljani se dobiva:

Časnikarstvo in naši časniki.

Spisal * * *

Stat nominis umbra.

Cena 70 kr., po pošti 5 kr. več.

Izhaja 10. in 25. dan vsacega meseca. Cena za vse leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 50 kr., za četert leta 80 kr. Posamične številke po 15 krajc., pri opravištvu v „Narodni Tiskarni“, kateremu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije in inserati. Slednji računijo se po dogovoru.

Založnik in odgovorni urednik: Ivan Železnikar. — Tiska „Narodna Tiskarna“.